
تبت

شب اول زمستان در جهان چگونه برگزار می‌شود

جهان در تکاپوی یلدا و آیین‌های زمستانی

فرحناز دهقی
خبرنگار

با پایان گرفتن فصل برگریزان و آغاز سرمای زمستان، بسیاری از فرهنگ‌ها و سرزمین‌ها، رسوم و آیین مخصوص به خود را اجرا می‌کنند. از خاورمیانه و شرق آسیا گرفته تا کشورهای اسکاندیناوی و قطبی در جشن و دورهمی‌های شبانه زمستانی نقطه اشتراکی دارند. نخستین شب زمستان یکی از مهم‌ترین آیین‌های زمستانی است و قدمتی هفت هزار ساله دارد. نه تنها در چند کشور آسیایی و همسایه ایران با نام شب یلدا جشن گرفته می‌شود، بلکه تحت عناوینی دیگر در سایر نقاط جهان نیز پاس داشته می‌شود.

■ **پاکستان**

پاکستانی‌ها با رسم شب یلدا آشنا هستند. آنها در این شب به دعا و نیایش می‌پردازند و مردان به حمامی می‌روند که با دیگر حمام‌ها متفاوت است. آنها باید ایستاده و از صبح تا بعدازظهر حمام کنند و موقعی که آب روی سرشان می‌ریزند، تکه نانی را هم در دست بگیرند. جشن آخرین شب پاییزی، پس از پایان این حمام آغاز می‌شود و در ادامه با آتش‌بازی پایان می‌گیرد.

■ **افغانستان**

در افغانستان هم جشن یلدا مانند آنچه در ایران برگزار می‌شود، جشن گرفته می‌شود؛ در این کشور همسایه، مردم سفره مخصوص یلدا می‌چینند و آن را پر از میوه و آجیل می‌کنند. دو میوه اصلی سفره، انار و هندوانه است که سرخی آنها نمادی از سرخی خورشید است. مردم این شب را در کنار بزرگان خانواده می‌گذرانند و با یکدیگر بر سر سفره می‌نشینند.

■ **تاجیکستان**

مردم تاجیکستان به رسم شب یلدا علاقه دارند و بسیاری از مردم این کشور این جشن را در آخرین شب پاییز برگزار می‌کنند. انار، هندوانه، آجیل و تنقلات بر سفره‌های خود می‌گذارند و نان شیرینی‌های مخصوصی می‌پزند که شبیه به موجودات زنده است. تعدادی از مردم قدیمی در روستاها در این شب جدار پنجره‌ها را با پوستین پر می‌کنند، از سقف چرم آویزان می‌کنند و به محوطه حیاط گندم می‌پاشند. آنها در این شب فال می‌گیرند تا اتفاقات سال آینده را پیشگویی کنند.

■ **شرق آسیا**

شب یلدا در شرق آسیا به نان برنجی‌های معطر گره خورده است. مردم شرق آسیا که به مفهوم خانواده و صله رحم اعتقاد فراوانی دارند در این شب زمستانی دور یکدیگر جمع می‌شوند و با چای و شیرینی سرمای این شب زمستانی را مطبوع و دلپذیر می‌کنند. در کره جنوبی این نان برنجی‌ها با لوبیای قرمز درست می‌شود. چینی‌ها یک افسانه دارند که می‌گویند در این شب روح یک شکارچی به خانه روستایی‌ها می‌رود تا بتواند برای زمستان سرد غذا پیدا کند. در چین نیز در اولین روزهای زمستان جشنواره‌ای به‌نام دونگژی برگزار می‌شود که طی آن مردم برای آمدن روزهای طولانی‌تر و گرم‌تر دعا می‌کنند. شش هفته مانده به عید چینی‌ها، این جشنواره برگزار می‌شود و تایوان و هنگ کنگ نیز در برگزاری آن مشارکت می‌کنند.

چین

دانمارک

■ **سوئد**

اما زمستان در جهان، همیشه هم سراسر شادی و جشن نیست بلکه گاهی در شب‌های بلند آن رسوم تاریخی و مذهبی نیز برگزار می‌شود. سوئد کشوری با اکثریت مسیحیان، اولین شب‌های طولانی خود را به برگزاری مراسمی تمام مسیحی به‌نام سنت لوسیا اختصاص داده است. این مراسم که در سیزدهم دسامبر برگزار می‌شود برای گرامیداشت سنت لوسی است که به دست امپراطوری رم در قرن چهارم میلادی کشته شد. این روز در تاریخ کشورهای اسکاندیناوی اهمیت ویژه‌ای دارد و در بسیاری از خیابان‌های شهر می‌توان شاهد شمع‌هایی بود که برای یادبود او روشن شده‌اند.

سوئد

■ **تبت**

جشن لوسر به مناسبت آغاز سال تبتی، یکی از جشنواره‌های تاریخی در سراسر جهان است. این جشن که بنا به تاریخ تبتی‌ها در ماه ژانویه یا فوریه برگزار می‌شود، با خانه‌تکانی، آتش‌بازی، دورهمی‌های خانوادگی، پخت شیرینی‌های سنتی، خرید البسه نو و نورافشانی همراه است. آیین مندان بودایی در سراسر جهان سعی می‌کنند خود را در این برهه زمانی به تبت برسانند تا در رنگین‌کمان هم‌کیشان خود حضور داشته باشند و شب‌های سرد زمستانی را با دعا و نیایش گرم‌تر کنند.

■ **آفریقا**

جشنواره زمستانی آفریقا با تمام جشن‌های زمستانی جهان متفاوت است. این جشنواره لباس مخصوص و در عین حال عجیبی دارد که شبیه حیوانات یا عناصری مثل شیطان و فرشته است. مردم در حالی که این لباس‌های عجیب و غریب را پوشیده‌اند به خیابان‌ها می‌روند و با موسیقی نواختن خودشان را آماده آمدن فصل زمستان می‌کنند. موسیقی و پایکوبی از اجزای اصلی این جشن زمستانی است و مردم آفریقا با شادمانی و آواز، نوید آمدن زمستان را می‌دهند.

■ **روسیه**

در برخی شهرهای روسیه، مردم با نیایش و خوردن نان، پنیر و عسل طولانی‌ترین شب سال را در کنار اعضای خانواده‌شان می‌گذرانند و به استقبال زمستان می‌روند. پختن کلوچه‌های خانگی، شعرخوانی، روشن کردن شمع و گوش سپردن به موسیقی‌های محلی از رسومی است که مردم روسیه در این شب انجام می‌دهند.

■ **نروژ**

در نروژ و دانمارک که زمستان‌های طولانی و سرد از ویژگی‌های آب و هوایی‌اش است، فرهنگ مردم این دو کشور با زمستان و ویژگی‌های آن گره‌ای محکم خورده است. «هایگه» یا «هوگه» خرده‌فرهنگی است که در بطن مردم این دو کشور رخنه کرده است. هوگه در لغت به معنای راحتی و آسایش است و در مفهوم به معنای لذت بردن از تمامی لحظات زمستان است. در اواخر قرن بیستم این مفهوم بار دیگر مورد توجه قرار گرفت و راه به روش زندگی جوانان پیدا کرد.

منابع: Bustle/ Reader's Digest

